

การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาววัลยา อำนวยเดชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชิตักษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2458-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EARNINGS MANAGEMENT OF INITIAL PUBLIC OFFERING COMPANIES
IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Miss Vanlaya Amnuaydecha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy
Faculty of Commerce and Accountancy
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2458-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นางสาววัลยา อำนวยเดชา

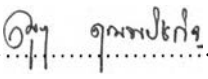
สาขาวิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร เขิงเอี่ยม)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ กิระนันท์)

นางสาววัลยา อำนวยเดชา : การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (EARNINGS MANAGEMENT OF INITIAL PUBLIC OFFERING COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : อ.ดร.เอมอร ใจเก่งกิจ, 96 หน้า. ISBN 974-53-2458-2.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการกำไรก่อนที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยครั้งแรก โดยทำการศึกษารูปแบบของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายและผลการดำเนินงานของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2546 จำนวน 38 บริษัท

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า บริษัทที่ทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในปีที่ทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสูงกว่าปีก่อนและหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และผลการดำเนินงานก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันซึ่งอาจอธิบายได้ว่า บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีแนวโน้มในการจัดการกำไรก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเพื่อให้ผลการดำเนินงานของบริษัทในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกดีและเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุน ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทสามารถขายหลักทรัพย์ได้ในราคาสูง

ภาควิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต.....วัลยา อำนวยเดชา.....
 สาขาวิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2548

4582359426 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: EARNINGS MANAGEMENT / INITIAL PUBLIC OFFERING / IPO

VANLAYA AMNUAYDECHA : EARNINGS MANAGEMENT OF INITIAL PUBLIC OFFERING COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR : AIM-ORN JAIKENGKIT,Ph.D, 96 pp. ISBN 974-53-2458-2.

The purpose of this study is to examine earnings management of initial public offering companies in the Stock Exchange of Thailand by investigating the pattern of accruals and performance. The samples of this study, thirty eight companies, were chosen from the companies registered in the Stock Exchange of Thailand during the years 2000 - 2003.

The result of the study indicates that initial public offering companies' discretionary accruals is higher in the first offering year, compared to the prior year and the year after the IPO, as well as the company's performance. This study implies that the companies tend to manage their earnings before the initial public offering in order to show a good and attractive performance in the first offering year, and as a result, the company's shares could be offered at the high price.

Department.....Accountancy.....Student's signature *Vanlaya Amnuaydecha*
Field of study.....Accounting.....Advisor's signature *Aim-orn Jai*
Academic year2005.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ ซึ่งท่านได้กรุณาแนะนำหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำถึงวิธีการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร เชิงเยี่ยม ซึ่งเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำดี ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมถึงกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ กิระนันท์ ที่ท่านได้กรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำเพิ่มเติมที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งอาจารย์ในภาควิชาการบัญชีทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และทักษะของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิตให้แก่ข้าพเจ้า และอาจารย์จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพทุกท่านที่ได้เสริมสร้างวิชาความรู้ในสาขาการบัญชี – สอบบัญชี ระดับปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุพล ด้รงค์วัฒนา และอาจารย์ณรงค์ฤทธิ์ อัครเรืองพิภพ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งอาจารย์ กวีธา บัวใบและอาจารย์สาโรช พรนิมิตรที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำและกำลังใจต่อข้าพเจ้า อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล ตลอดจนขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำและกำลังใจต่อข้าพเจ้าด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ คุณพ่อ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวของข้าพเจ้า สำหรับการให้ความดูแลทั้งในด้านร่างกายและจิตใจตลอดช่วงของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	การศึกษาการจัดการกำไรจากรายการพึงรับพึงจ่าย.....	5
	ความหมายของการจัดการกำไร.....	5
	แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการจัดการกำไร.....	6
	รูปแบบในการทำการจัดการกำไร.....	9
	รายการพึงรับพึงจ่าย.....	10
	การศึกษาการจัดการกำไรจากผลการดำเนินงาน.....	15
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	19
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29

บทที่	ช หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	30
4 ผลการศึกษา.....	44
สถิติเชิงพรรณนา.....	46
ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	46
สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปร.....	49
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	50
การทดสอบสมมติฐานของรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยใช้ดุลยพินิจ ของฝ่ายบริหาร.....	50
การทดสอบสมมติฐานของการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงาน.....	57
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	65
สรุปผลการวิจัย.....	65
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	67
รายการอ้างอิง.....	69
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก แหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจการ.....	73
ภาคผนวก ข ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก (Initial Public Offerings-IPO).....	75
ภาคผนวก ค ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการนำหลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	78
ภาคผนวก ง รายชื่อบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกที่มีการ จดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ.2543 – พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	91
ภาคผนวก จ การตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปร.....	93
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	96

สารบัญญัตินำ

ตาราง		หน้า
1	บริษัทที่จดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ.2543 – พ.ศ. 2546.....	20
2	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	21
3	สรุปรายละเอียดของสมมติฐานและแบบจำลองที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน.....	24
4	การเลือกตัวอย่างในการวิจัย (จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 32 บริษัท).....	45
5	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	47
6	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งตามปีที่จดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	48
7	สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปร.....	49
8	ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาเกี่ยวกับรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย.....	52
9	สรุปความแตกต่างของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยก่อนและหลังปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามวิธี One-Tailed T-Test	54
10	สรุปความแตกต่างของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยก่อนและหลังปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test	56
11	ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาเกี่ยวกับกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย.....	58
12	สรุปความแตกต่างของกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยก่อนและหลังปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามวิธี One-Tailed T-Test	61
13	สรุปความแตกต่างของกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยก่อนและหลังปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามวิธี Wilcoxon Signed Rank Test	63
14	ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การรับหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	83

ตาราง	หน้า
15 รายชื่อบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกที่มีการจดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ.2543 - พ.ศ.2546ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	91
16 การตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปร.....	93

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แนวโน้มของรายการพึงรับพึงจ่ายโดยรวมต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย.....	53
2	แนวโน้มของกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย.....	60
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรรายการพึงรับพึงจ่ายต่อสินทรัพย์รวม เฉลี่ยและกำไรต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย.....	64
4	ขั้นตอนการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก (Initial Public Offering IPO)	77